

Lai novērojums kļūtu par pierādījumu – datu ievākšanas un rezultātu kvalitāte 2025.gadā

Jānis Ozoliņš

un LVMI "Silava" pētījuma "Lāču monitorings 2023.-2025.gadā"
grupa

Pētījuma atbalstītājs – Dabas aizsardzības pārvalde (Nr. 7.7/417/2023)
<https://www.silava.lv/petnieciba/aktive-petijumi/lacu-monitorings-2023-2025>

Seminārs MS Teams platformā, 19. februāris 2026.gads

Gadījuma ziņojumu datu loma

<u>Informācijas kvalitāte</u>	<u>Fona monitorings</u>	<u>Gadījuma ziņas</u>
Novērotāja pieredze	+	+/-
Attiecināmība pret ieguldīto darbu (<i>effort</i>)	+	-
Sistemātiskums	+	- vai ?
Veicinošo vai kavējošo apstākļu ietekme	+	?
Inventāra pieejamība	+	?
Nosedz visu gada ciklu	-	+

Pamatā izmantojam t.s. 'SCALP' kritērijus

SCALP was created in 1995: https://environment.ec.europa.eu/news/status-and-conservation-alpine-lynx-population-scalp-project-2023-11-07_en

Development of SCALP Criteria: Standardization of data following a categorization of species occurrence records, These records are evaluated on the basis of their verifiability and classified in three different categories:

- Category 1 (C1): "Hard facts" or clear evidence verified and unchallenged observations that clearly verify the presence of the respective animal species (live capture, animal found dead, genetic evidence, photograph);
- Category 2 (C2): Confirmed indications e.g. observations (track or kill) checked and confirmed by an experienced person either directly in the field or through photographs.
- Category 3 (C3): Unconfirmed indications, all indications that could neither be confirmed nor ruled out through an experienced person due to insufficient information e.g. sightings (including by experienced persons) without proof in the form of a photograph, old indications, indications lacking documentation.

C1: neapstrīdami pierādījumi (noķerts, atrasts miris, ģenētiski apstiprināts, foto);

C2: pieredzējuša sugas pazinēja apstiprināti pierādījumi;

C3: novērojumi bez pierādījumiem (ieskaitot pieredzējušu sugas pazinēju veiktie)

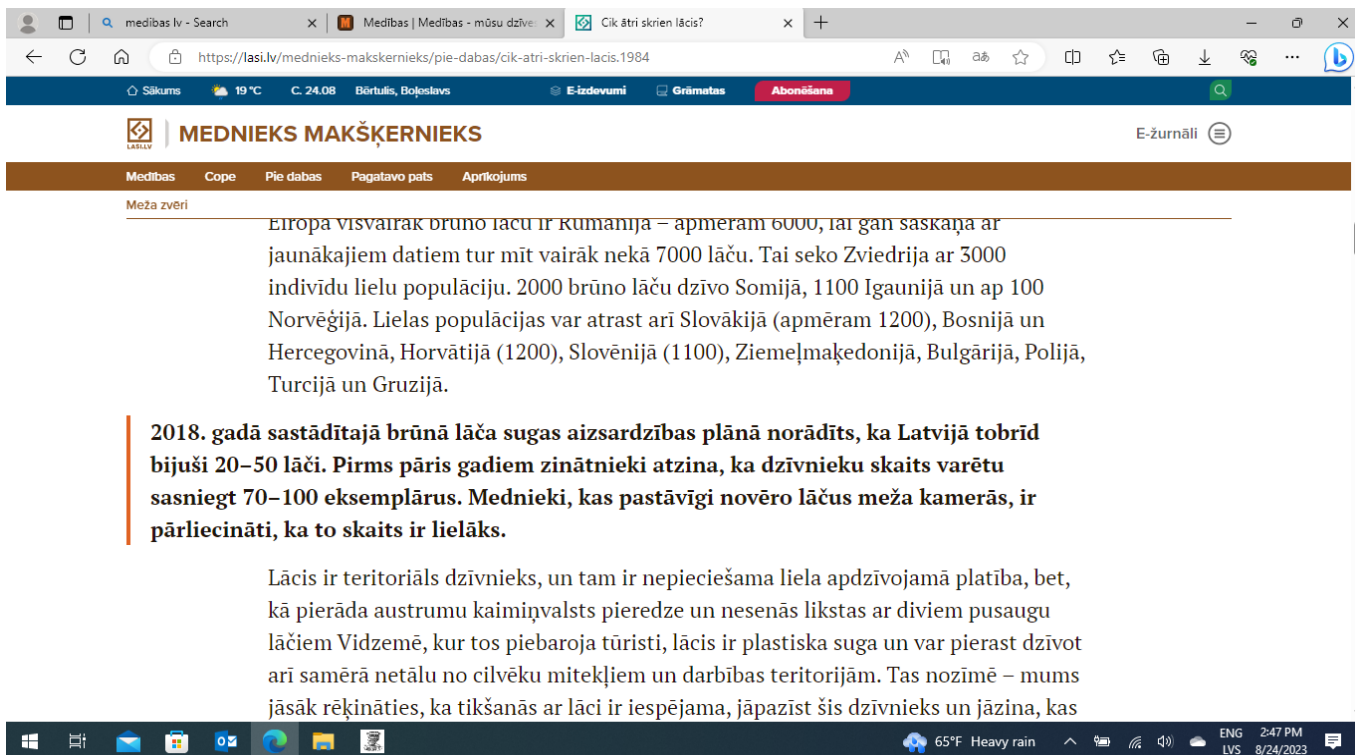
Ziņu un novērojumu kvalitātes vērtēšana

Pilnīga ziņa:

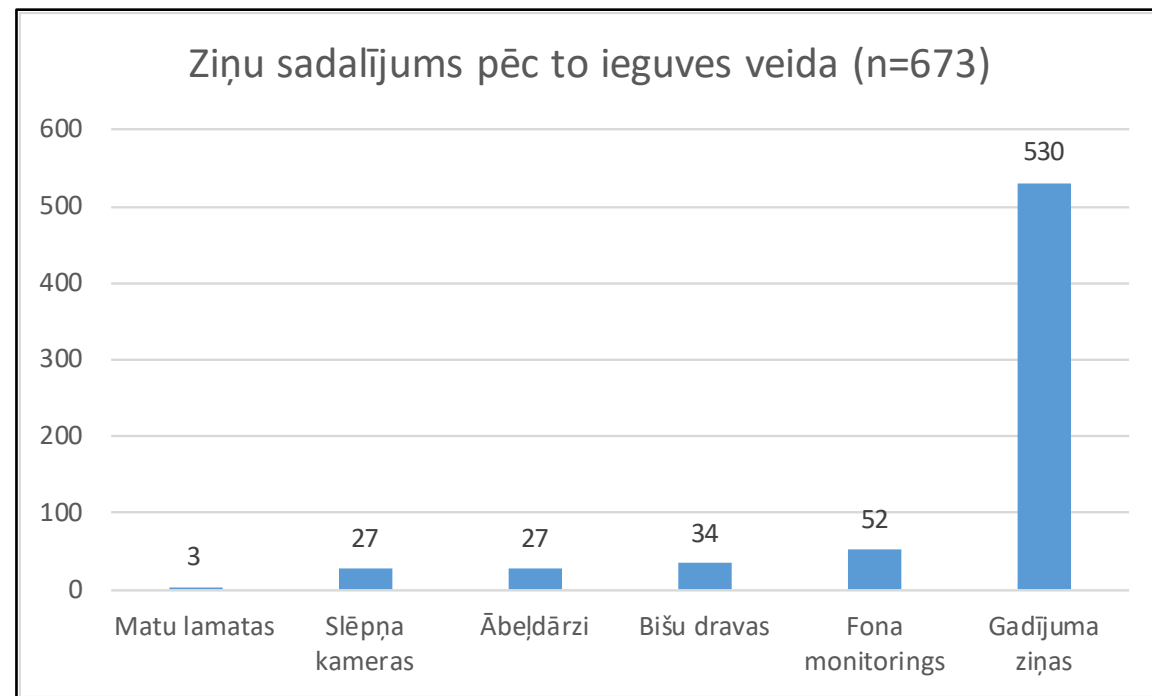
datums + koordinātas + foto + mērogs (priekšķepas nospieduma platums) + piezīmes (ja vien kvalitāte nav nepārprotama) + autors

Slēpņa kameru izmantošanas gadījumā koordinātas + pareizi datuma un laika uzstādījumi

2025. gadā 167 pilnīgas pēdu ziņas un 506 nepilnīgas pēdu ziņa un dažādas kvalitātes foto

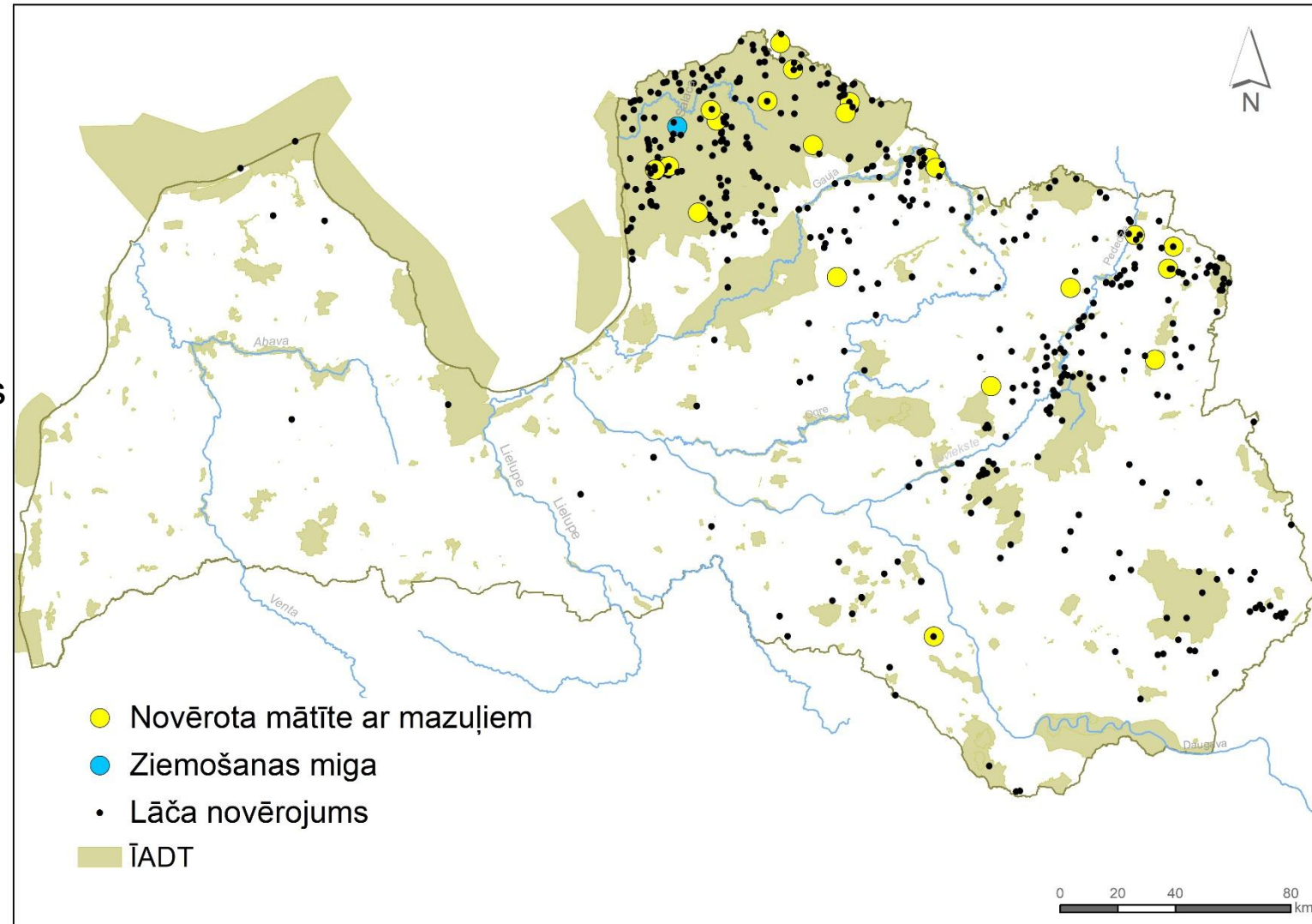

The screenshot shows a web browser with the URL <https://lasi.lv/mednieks-maks-kernieks/pie-dabas/cik-atr-atri-skrien-lacis.1984>. The page title is "MEDNIEKS MAKŠKERNIEKS". The article is titled "Meža zveris" and discusses the European bison population. It mentions that in 2018, the bison population in Latvia was estimated to be between 20 and 50 individuals, with a goal of reaching 70-100 by 2025. The article also mentions that the bison population is growing in other European countries like Poland, Czech Republic, and Slovakia.

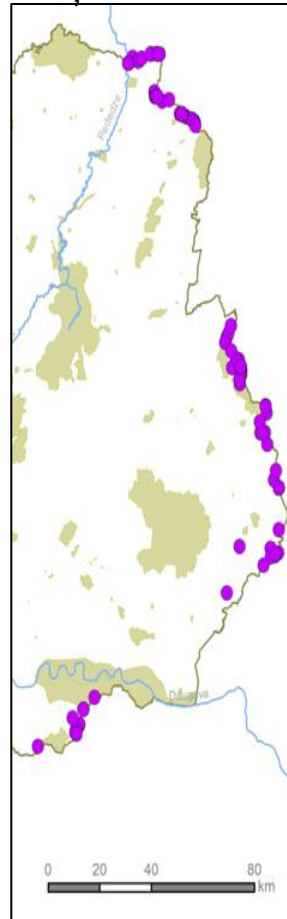

Lāču izplatības karte 2025

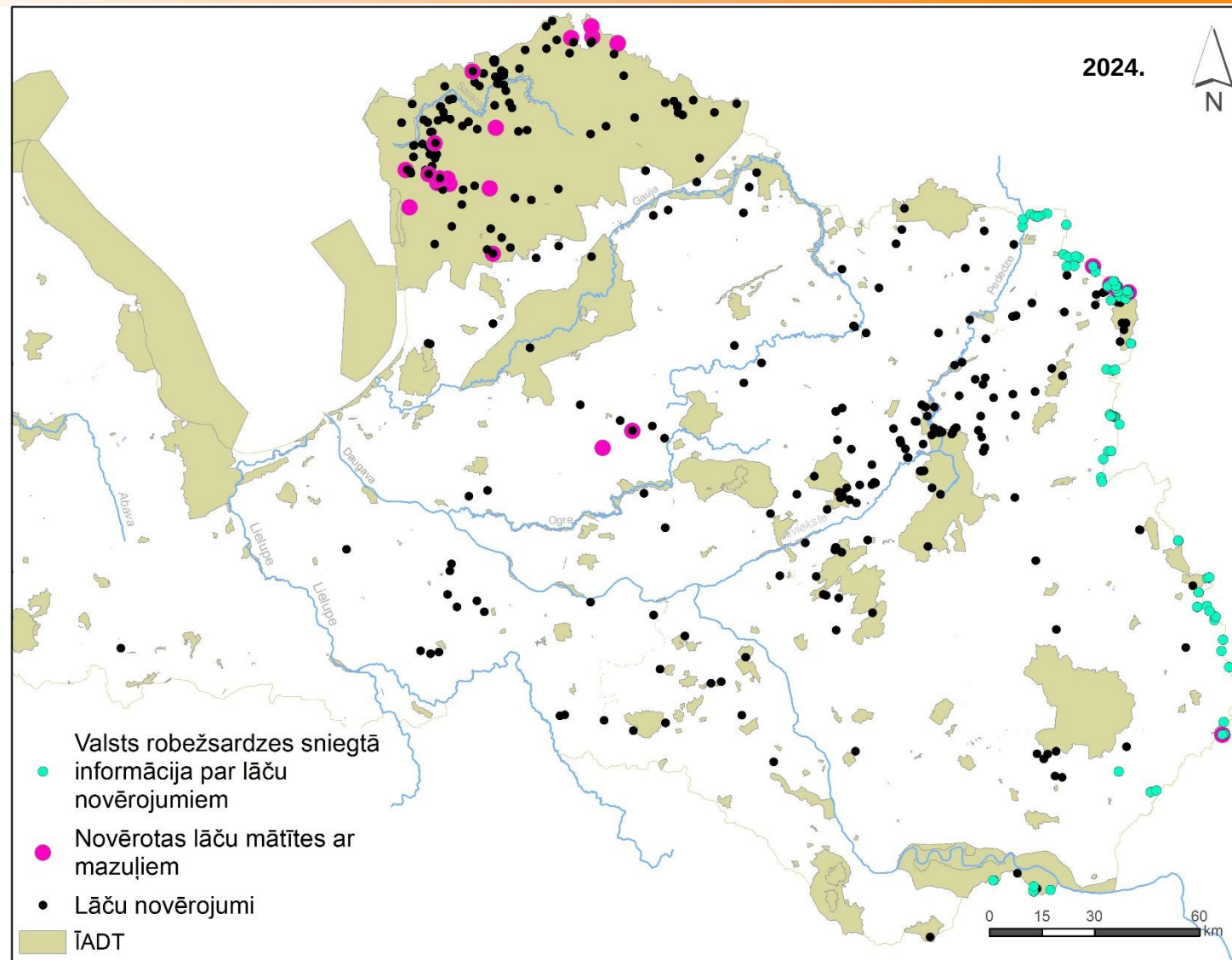
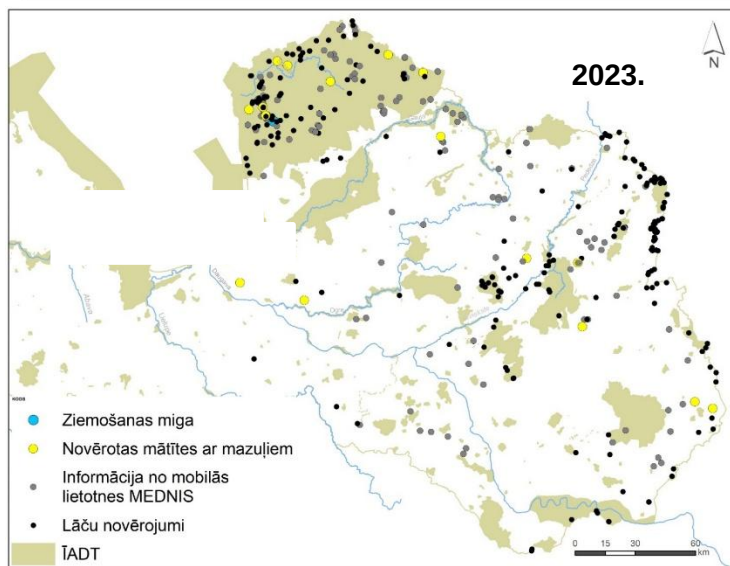
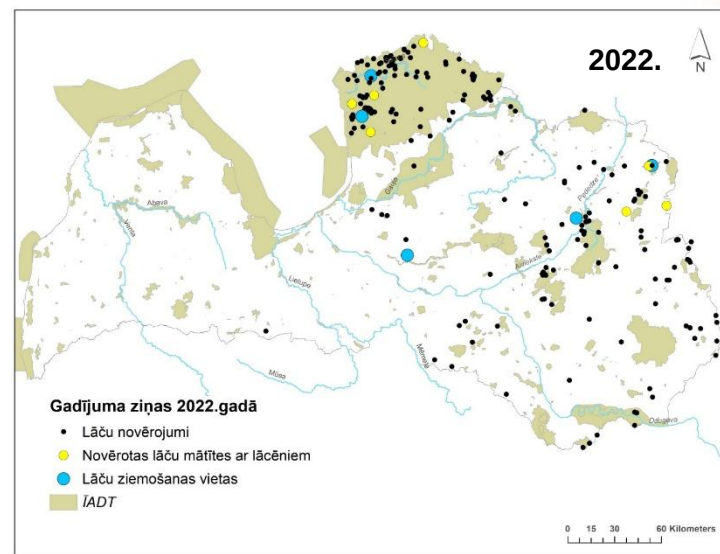
- Fona monitoringa ziņas
- Silavas lāču monitoringa grupas darbinieku novērojumi ārpus fona un Natura2000 monitoringa aktivitātēm
- Dabasdati.lv iesūtītās ziņas
- Lietotnē MEDNIS fiksētās ziņas
- Silavas lāču monitoringa grupas darbiniekiem WhatsApp vai e-pastā personīgi nosūtītās ziņas
- Sociālajos tīklos un I-neta portālos atrodamās ziņas
- Dravu postījumi

Valsts
robežsardzes
ziņas

Izplatība gandrīz nemainīga

Teritorija, diennakts pārgājieni

Izskatīti 40 pētījumu rezultāti, kuros izmantota telemetrijas metode.

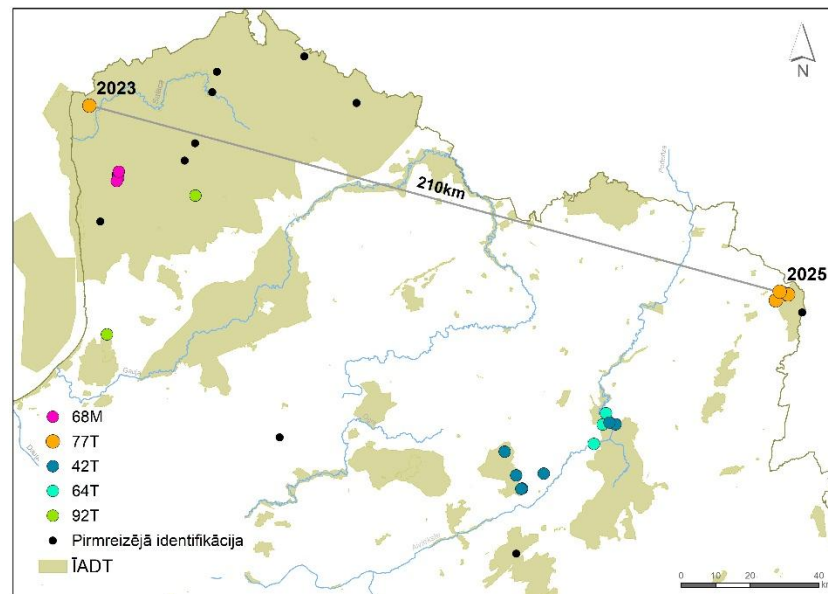
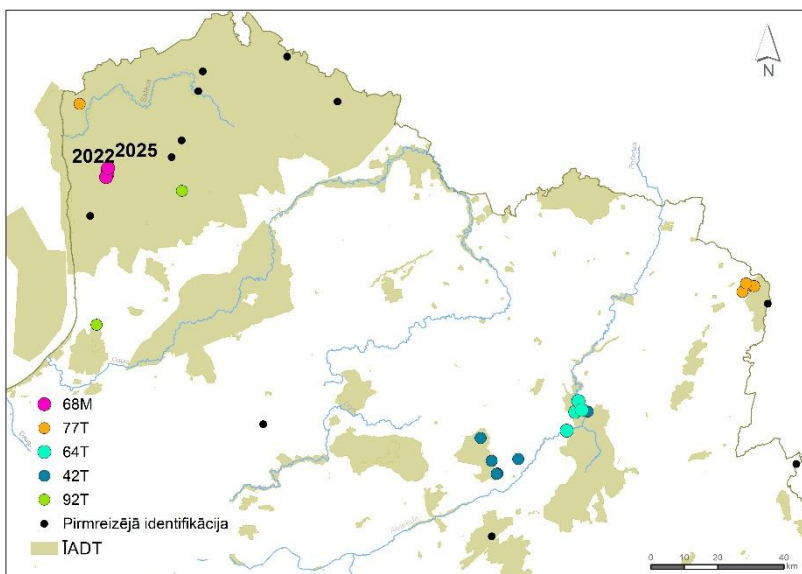
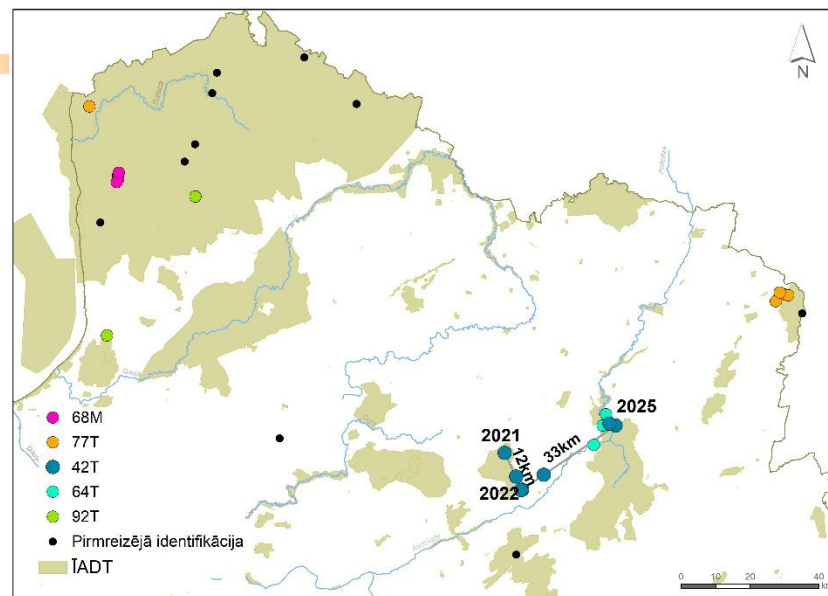
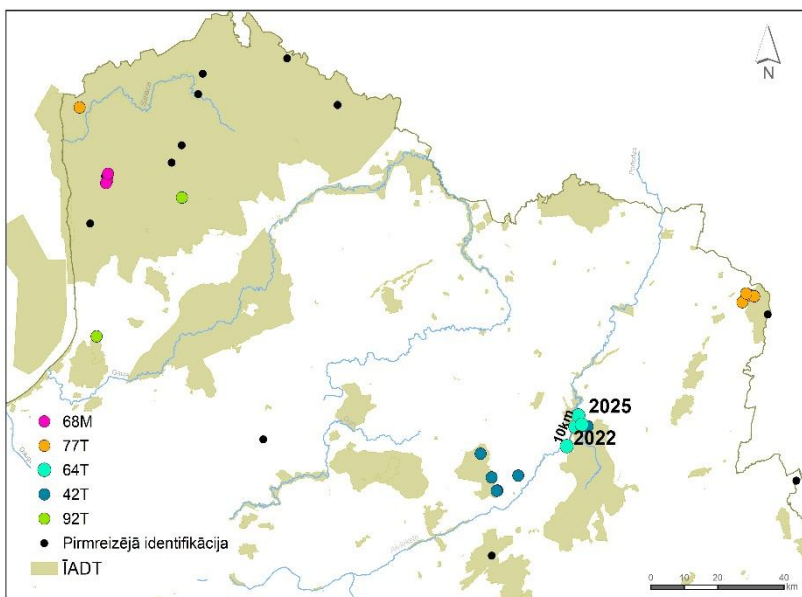
>13 Eiropas valstis
Ziemeļamerika
Japāna

Diennakts gājiena garums vidēji 2-6 km

Maksimāli viena indivīda noietais ceļš 211km sezonā Grieķijā (Mertzanis et al. 2005), 1912 km nepilna gada laikā Rumānijā (Popa et al. 2018), 467 km gadā Zviedrijā (<https://carpathianbear.pl/en/brown-bear/bear-biology-ecology-and-behavior/>)

Indivīdu teritorijas lielums apmēram 50-500km² robežās. Lielākās teritorijas Serbijā 4366km² (Cirovic et al. 2015) un Austrijā 3144km² (Kazcensky et al. 2011)

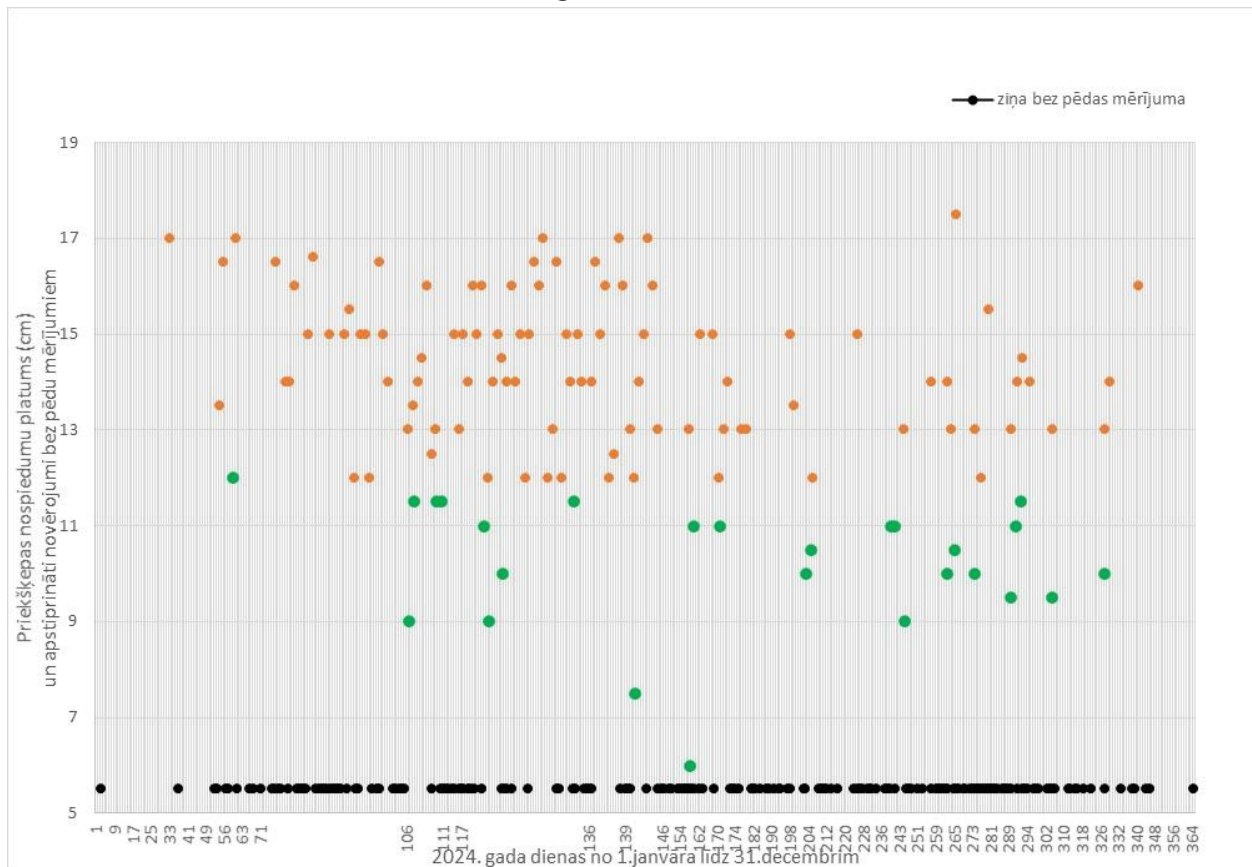
"Ceļotāji" un "nometnieki" – kā saskaitīt?

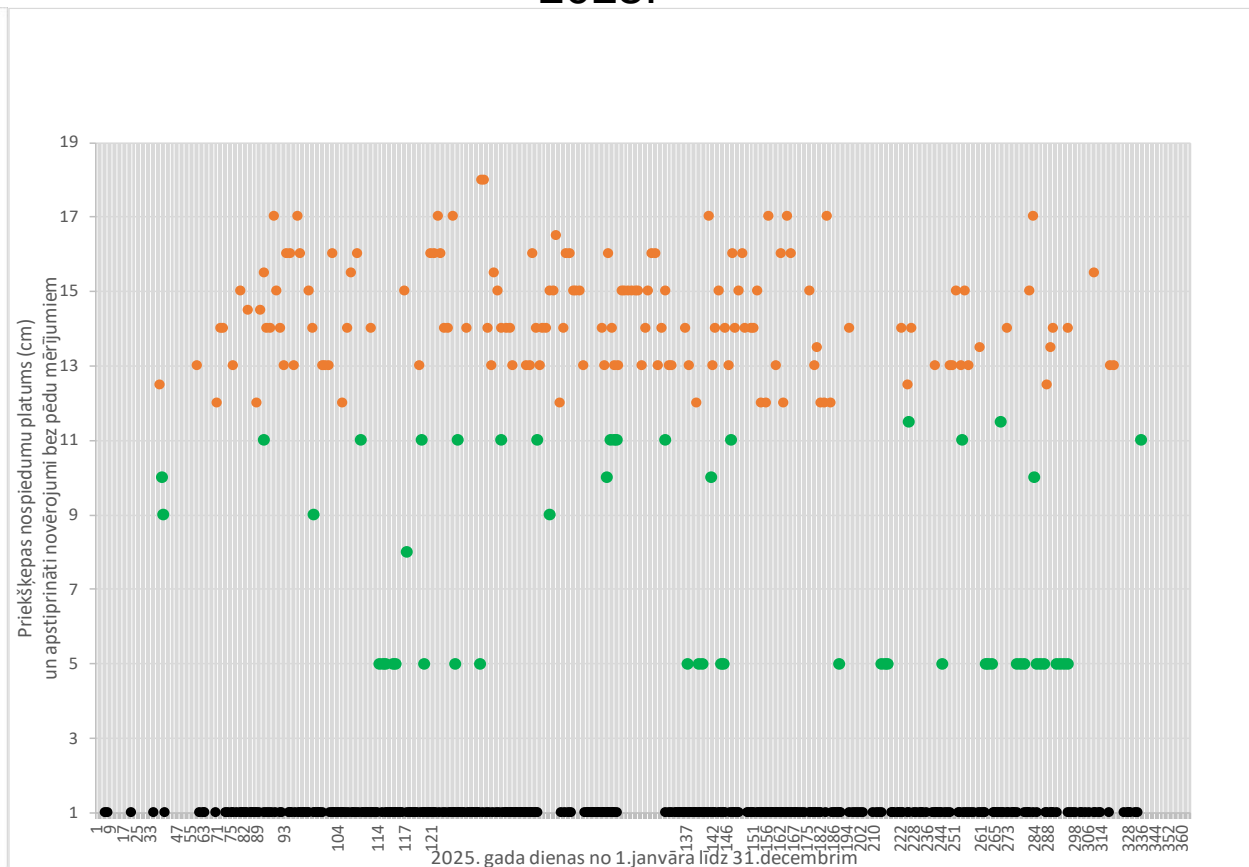
Gadījuma un lāču monitoringa ziņu kalendārais sadalījums

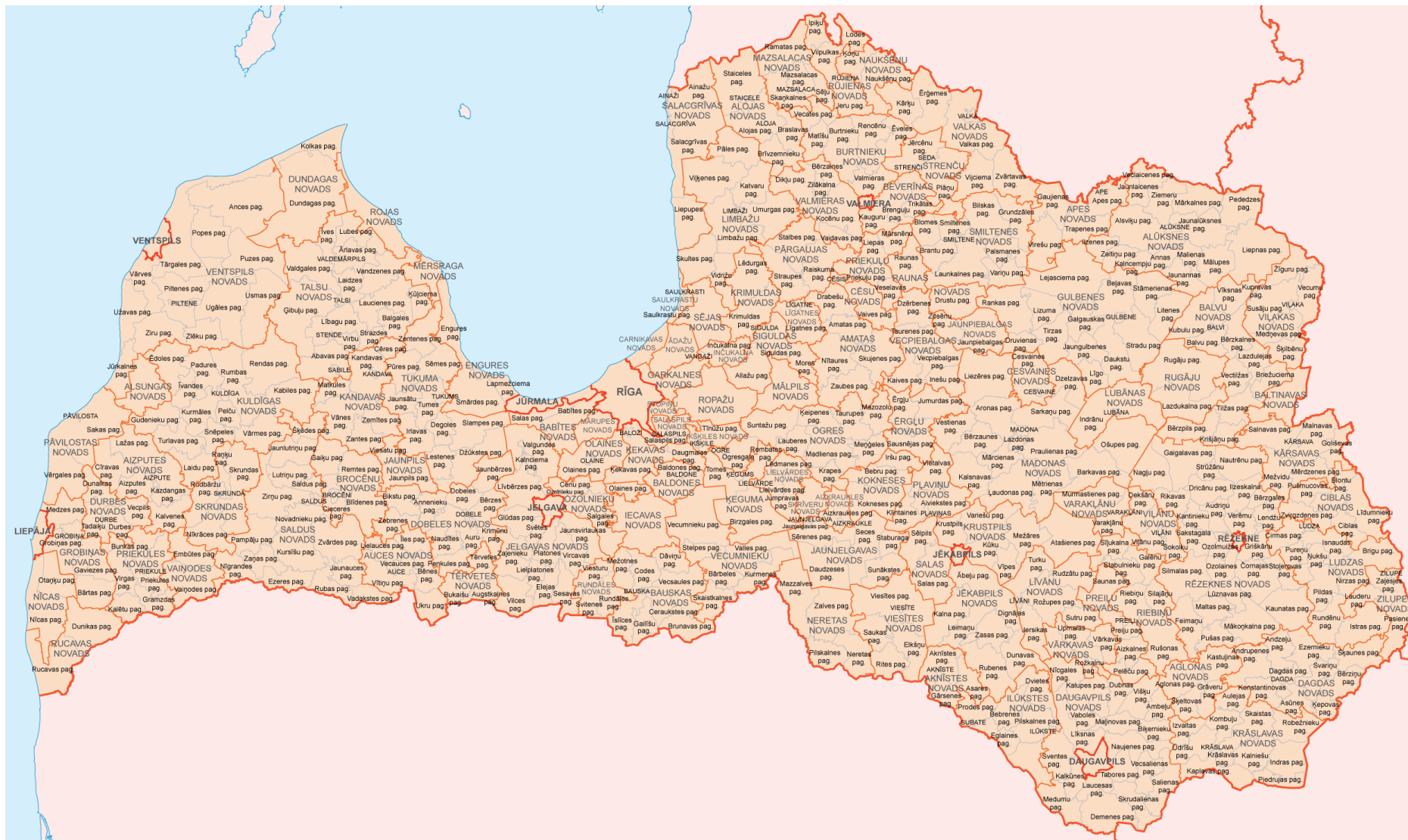
2024.

2025.

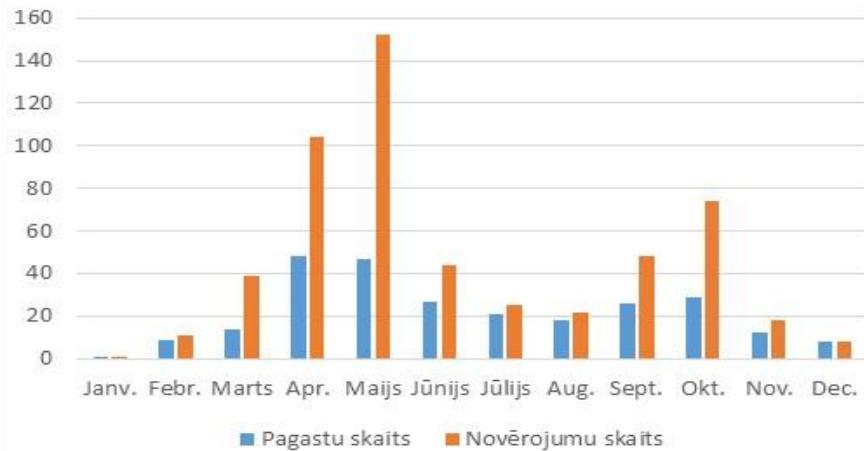

511 pagasti 2021. gadā

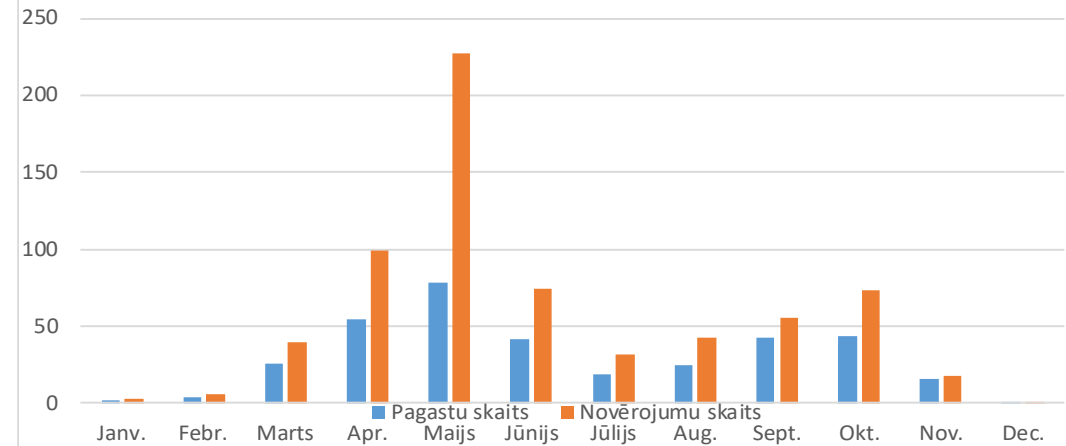

Noteiktā laika periodā konstatēto lāča pazīmju skaits un izvietojums

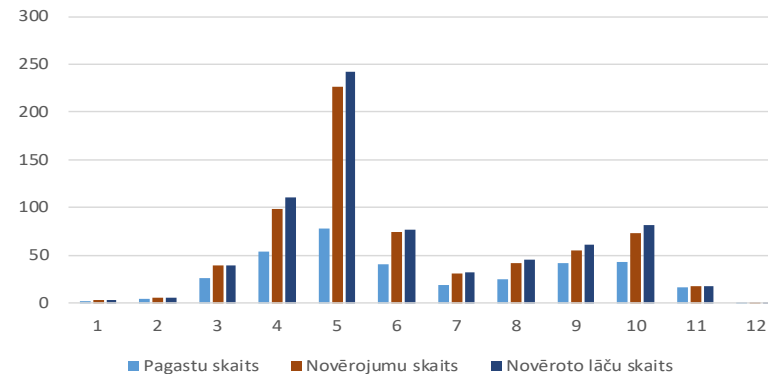
Lāču izplatības un aktivitātes sezonālā dinamika Latvijas pagastu teritorijās 2024.gadā

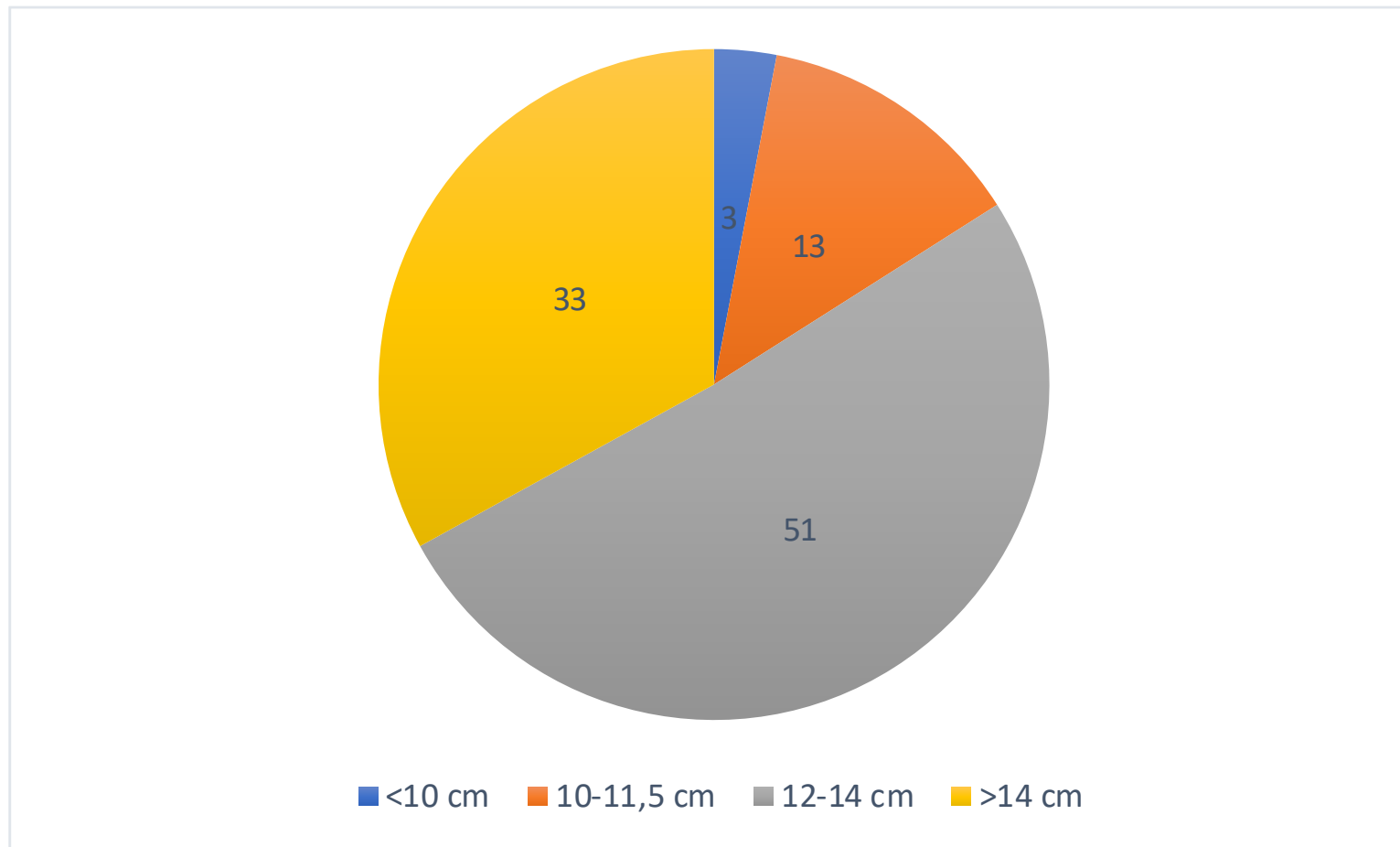
Lāču izplatības un aktivitātes sezonālā dinamika Latvijas pagastu teritorijās 2025.gadā

Lāču izplatības un aktivitātes sezonālā dinamika Latvijas pagastu teritorijās 2025.gadā

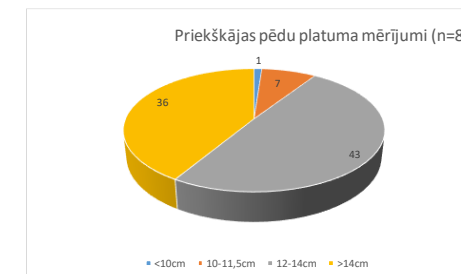
Lāču sadalījums pēc priekšķepu nospiedumu platuma mērījumiem (n=100) 2025

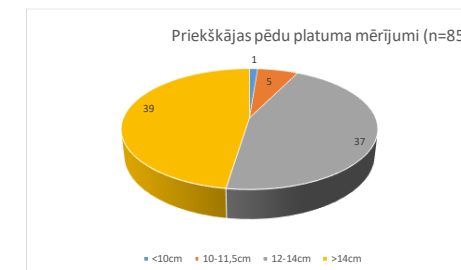
2021.

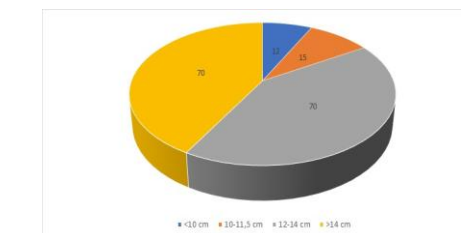
2022.

2023.

2024.

Vienāda izmēra pēdu nospiedumu vietas – laika izvērtējums

Datums	Adm. ter. (pagasts/ pilsētas lauku teritorija)	LKS 92: X	LKS 92: Y	A – Jūras biotopi B – Jūras krasta biotopi C – Stāvoši ūdeņi D – Upes (ūdensteces) E – Pļavas F – Meži G – Purvi H – Iežu atsegumi, sufozijas, karsta un pseido-	Apbūves platība	Medijamo dzīvnieku piebaroša nas vieta	Pēdu nospiedu mi	Priekšķep as pēdas platums (cm)	Pakaļkājas pēdas nospiedu ms	Cits novēroju ms Eks - ekskreme nts; M - mati; S - skrāpējum i; Siek - siekalu parau-	Tiešs novēroju ms klātienē	Tiešs novēroju ms slēpņa kamerā	Postījums bišu dravai	Postījums lopkopība i	Postījums augļkopīb ai	Iztraucēts medībās ar dzinējiem	Pieaudzis dzīvnieks (pēdu nospiedu mi >12cm)	Nepieaud zis dzīvnieks (pēdu nospiedu mi <12cm)	Lācene ar lācēniem
31.03.2025	Indrānu	657517	309924				x	17									1		
03.04.2025	Vilķenes	534545	390045	F			x	17	x								x		
01.05.2025	Jaunannas	692048	350586	F			x	17									x		
03.05.2025	Liepnas	713204	363539	E			x	17					x				x		1+1
20.05.2025	Ainažu	526391	414093	F			x	17	x								x		
05.06.2025	Jaunalūksn	698450	372244				x	17									x		
14.06.2025	Mežāres	643112	271336	I			x	17									x		
04.07.2025	Mārsnēnu	592104	363156	I			x	17									x		
11.10.2025	Rugāju	676637	319028	I			x	17		M, S, Eks							x		

6 lāči

Datums	Adm. ter. (pagasts/ pilsētas lauku teritorija)	LKS 92: X	LKS 92: Y	A – Jūras biotopi B – Jūras krasta biotopi C – Stāvoši ūdeņi D – Upes (ūdenstaces) E – Plāvas F – Meži G – Purvi H – Iežu atsegumi, suboizijas, karstie ūdeņi I – Pseido- stepes	Meža zeme	Pur- vs	Medijām o- dzīvnieku u- piebaro- šanas vieta	Pēdu nospiedu mi	Priekšķep- as pēdas platums (cm)	Pakārkājas pēdas nospiedu ms	Cits novēroju- ms Eks- ekskreme- nts; M- mati; S- skrāpējum- i; Siek- siekalu parau-	Tiešs novēroju- ms klātienē	Tiešs novēroju- ms slēpņa kamerā	Postījums bišu dravai	Postījums lopkopība i	Postījums augļkopīb- ai	Iztraucēts medībās ar dzinējiem	Pieaudzis dzīvnieks (pēdu nospiedu mi >12cm)	Nepieaud- zis dzīvnieks (pēdu nospiedu mi <12cm)	Lācene ar lācēniem	Beigts dzīvnieks	Nav nosakāma vecuma grupa	Novēroto dzīvnieku skaits
13.05.2025	Pāles	534595	392479	F	x			x	16									x					1
13.05.2025	Vilkenes	538149	388293	F	x			x	14									x					1
13.05.2025	Vilkenes	536417	391498	F	x			x	13									x					1
13.05.2025	Vilkenes	537850	391201	F	x			x	13									x					1
13.05.2025	Vilkenes	537120	389309	F	x			x	15									x					1
13.05.2025	Vilkenes	534885	388229	F	x			x	15									x					1
13.05.2025	Vilkenes	537785	391171	F	x			x	10										x	1+1			1
13.05.2025	Vilkenes	537952	391218	F	x			x	11										x	1+1			1
13.05.2025	Vilkenes	538147	388643	F	x			x	11										x				1
13.05.2025	Vilkenes	538136	388298	F	x			x	11										x				1
13.05.2025	Vilkenes	536478	388869	F	x			x	15									x					1
13.05.2025	Vilkenes	536458	391504	F	x			x	15									x					1
13.05.2025	Vilkenes	537854	391196	F	x			x	15									x					1
13.05.2025	Vilkenes	536809	390060	F	x			x	15									x					1
13.05.2025	Vilkenes	538120	390524	F	x			x	13									x					1
13.05.2025	Vilkenes	537954	391222	F	x			x	14									x					1
13.05.2025	Vilkenes	534194	388579	F	x			x	15									x					1
13.05.2025	Salacgrīva	533719	391442	F	x			x	16									x					1
13.05.2025	Salacgrīva	534265	391664	F	x			x	16									x					1
13.05.2025	Salacgrīva	533742	391418	F	x			x	13									x					1
13.05.2025	Matīšu	565202	399024	I								x						x					1
13.05.2025	Mārupes	699937	356155					x	x												x		1
13.05.2025	Mārupes	699942	356147					x	14									x					1
13.05.2025	Valkas	625345	396229					x	x												x		1
13.05.2025	Valkas	625321	396146					x	x												x		2
13.05.2025	Barkavas	666277	290782					x	x	x												x	1
13.05.2025	Golišēvas	738325	296604	F	x								x					x					1

11 lāči vienā datumā

Kopējie rezultāti 2025

Sākotnējs skaita novērtējums, dati pirms gala pārskata tiks pārbaudīti un var tikt koriģēti.

Vērtējot tikai pēc priekšķepu nospiedumu platumiem – 100 lāču.

Vērtējot pēc visām ziņām – 190 lāču.

18 lācenes ar mazuļiem (Igaunijā izmanto koeficientu 10 kopīgā skaita novērtēšanai).

16 lācēni pēc pēdu nospiedumiem, 45 kopā ar vizuāliem/foto novērojumiem, resp. 2,5 lācēni uz vienu mātīti.

Jautājumi, komentāri, priekšlikumi